

Vervolg gemeenteavond wijk B 27 juni 2018.

Op de gemeenteavond van 27 juni 2018 heeft dominee Schroten ons uitgebreid geïnformeerd over de bundel Weerklank. Toen was er ook gelegenheid tot het stellen van vragen. Een aantal vragen zijn echter niet beantwoord, de tijd ontbrak hiervoor. Hieronder de overgebleven vragen die door dominee Schroten schriftelijk van een reactie zijn voorzien.

We beseffen dat onderstaande wellicht wat lastig te plaatsen zou kunnen zijn. Zeker als u 27 juni niet aanwezig was op de gemeenteavond. Daarom verwijzen we ook naar www.weerklank.nl voor informatie over de samenstelling, achtergronden en context van deze bundel.

Voor alle duidelijkheid, het is niet de bedoeling om met onderstaande beantwoording een discussie op te rakelen. Wel willen we recht doen aan wat we elkaar 27 juni hebben beloofd. Namelijk dat de reactie van dominee Schroten op de overgebleven vragen geplaatst zou worden in de kerkbode.

Mochten er nog prangende vragen zijn, neem dan contact op met een van de stuurgroepleden (Jan Erik Huls of Kees van Garderen).

1) *In een confessionele wijk waarvan ik eerder lid was werd na de bundel van '38 het Liedboek ingevoerd. Gezangen werden tekstueel veranderd. In Weerklank de Psalmen. 't Lijkt me niet nodig.*

Wanneer er geen auteursrechtelijke vrijheid is om de tekst aan te passen (= wanneer de dichter nog geen 70 jaar is overleden) staat men voor de keuze: of dit lied zó ongewijzigd overnemen, of: het in het geheel niét overnemen. Beide keuzen zijn door ons in voorkomende gevallen wel gemaakt. Echter: wanneer er wèl auteursrechtelijke vrijheid is, bestaat *daarnaast* de mogelijkheid om de mooie, diepe (of anderszins aansprekende) inhoud van een lied, waarvan de verwoording helaas als gedateerd wordt ervaren, tóch aan de kerk van heden aan te bieden: namelijk door het actualiseren van het taalkleed. Zoals terecht wordt gesteld heeft het Liedboek van 1973 dat met diverse liederen uit de bundel `38 gedaan. Deze liederen hebben wij dankbaar overgenomen. Op onze beurt hebben ook wij het met meerdere oude teksten gedaan (o.a. uit het minder bekende Gezangboek van de Broedergemeente). Kort en goed: hier kan men verschillend over denken. Men kan met goed recht zeggen dat men nooit moet tornen aan een oud vers, omdat men dit als compositie van de dichter onveranderd moet laten. Men kan echter met evenveel recht stellen dat het een loffelijk streven is om gewaardeerde teksten zo te hertalen dat ze ook voor het nageslacht bewaard kunnen worden. Op dat laatste standpunt staat de redactie van Weerklank. Daarbij mag bedacht worden: op vergelijkbare wijze hebben wij toch ook de HSV dankbaar aanvaard als een waardevolle hertaling van de gedateerd geraakte Statenvertaling?

2) *In de oude kerk (bij Christostomos) werden de psalmen gezien als aan de mens gegeven in het Woord. De hymnen als de engelenzang, die men gelovend het Evangelie van Jezus Christus mocht (mee)zingen is en in hoeverre is die gedachte in Weerklank meegenomen?*

Deze vraag in deze vraagstelling is mij misschien niet helemaal helder. Daarom hoop ik dat ik de vraag en de vraagsteller niet te kort doe als ik stel: ook Weerklank ziet de psalmen als aan de mens gegeven in het Woord. Daarom erkennen ook wij van harte het primaat van de psalmen. Niet voor niets openen wij de bundel met het complete corpus van de 150 psalmen. Daarbij ziet ook

Weerklank de gezangen als een verwoording waarmee men gelovig met het Evangelie van Jezus Christus meezingt. De titel: 'Weerklank, instemmen met het Woord...' getuigt daar zelfs treffend van.

3) *Wat is in Weerklank terug te vinden uit bundel '38. Geliefde gezangen zijn: 'Wat vlied of bezwijk', 'Vaste Rots van mijn behoud'. Die zijn in andere bundels helaas verdwenen.*

In de presentatie heb ik aangegeven hoe er keuzes moesten worden gemaakt. Daarbij was de (verstaanbaarheid van de) taal een belangrijk criterium. Om die reden hebben we 'Vaste Rots' niet in de oude versie opgenomen (want in elk couplet is duidelijk een taalkloof voelbaar), maar de hertaling, die ook in het Liedboek 2013 staat opgenomen: 'Rots waaruit het water welt'. Ook 'Wat vlied' kent een tamelijk oud taalkleed. Bij dit laatste lied mag ook onderstreept worden wat ik tijdens de presentatie stelde: Misschien staat 'mijn geliefde lied' er niet in, maar wel dat ándere lied, dat met andere woorden dezelfde inhoud verwoordt. Dat geldt voor dit voorbeeld zeker: zie de rubriek 'Zorg en verdriet' van de bundel Weerklank.

4) *Wat ik jammer vind is dat welhaast elke kerkelijke richting zo een eigen bundel ontwikkelt.*

Deze hartenkreet kunnen we eigenlijk alleen maar onderschrijven. Want inderdaad wordt hierin de (geestelijke) gebrokenheid van onze kerken pijnlijk zichtbaar. Juist vanwege deze constatering heeft het Liedboek 2013 gestreefd naar een bundel waarin àlle modaliteiten liederen van hun gading konden vinden. Maar is dat dan ideaal...?

Laten wij eerlijk erkennen dat wij deze brede stellingname niet van harte kunnen onderschrijven: deze is ons té breed. Vele kerkenraden en gemeenteleden hebben er (en mijns inziens terecht) moeite mee om een bundel op de kerkbank te leggen, waar men vele liederen in aantreft waar men grote, principiële bezwaren tegen heeft. Vanuit het verlangen te zingen vanuit je geestelijke geloofsbeleving heeft men in alle richtingen van de kerk inderdaad eigen bundels gemaakt. Het Liedboek 2013 heeft daarin inderdaad geen eenheid kunnen bewerken. Integendeel: het nieuwe Liedboek was nog maar net verschenen, of allerlei andere uitgaven kwamen uit.

5) *We zongen lied 484 (bundel Weerklank) over Genade. Dit thema komt ook ruim aan bod in de Psalmen, terwijl Christus of andere expliciet nieuwtestamentische elementen niet aan bod komen. Kunt u deze keuze toelichten?*

Ook deze vraag is mij in deze vraagstelling niet helemaal helder. (Wordt bedoeld op de keuze om Gezang 484 te zingen?) In Weerklank hebben allerlei nieuwtestamentische elementen juist wèl een plaats gekregen: denk alleen maar aan de christelijke heilsfeiten, de wederkomst, de kerk en de missionaire opdracht van de kerk, de sacramenten, maar via het tekstregister bijvoorbeeld ook thema's als: drie-eenheid, toewijding of wedergeboorte, etc.

6) *U gaf aan dat de bundel Weerklank de kerk wil dienen en daarom ook aan de synode is aangeboden. Is het ook de bedoeling dat de synode de bundel daadwerkelijk goedkeurt en formeel goedkeurt voor gebruik in de erediensten?*

Nee: dat kán de synode niet, omdat zij dat slechts éénmalig wil doen. De synode heeft destijds aan de ISK (de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied) opgedragen om een liedboek te vervaardigen voor de kerk. Dát liedboek is het Liedboek 2013 geworden – en de kerk kan daarnaast niet nógmaals een formele opdracht laten uitgaan om een ánder liedboek te vervaardigen.

Daarom is - op voorstel van de toenmalige scriba van de PKN, dr. A.J. Plaisier (!) – echter ‘de omgekeerde route’ bewandeld en is Weerklank aan de synode ‘aangeboden’, om daarmee toch haar kerkelijke status en bedding te onderstrepen. Wij hebben dit voorstel van dr. Plaisier dankbaar aanvaard en gevolgd, zodat Weerklank op 22 april 2016, daags na de presentatie in Amersfoort, aan de synode van de PKN is aangeboden. Deze aanbieding vond plaats tijdens de synodevergadering in Lunteren, aan preses ds. K. van den Broeke en het gehele moderamen. (NB: Op vergelijkbare wijze was eerder ook de bundel ‘Hemelhoog’ aan de synode aangeboden.)

7) U vertelde heel kort dat de bundel Weerklank tot stand is gekomen langs de lijnen van de belijdenis. Kunt u meer vertellen over de criteria die hierbij hebben gespeeld? Kunt u iets zeggen over waar de psalmen uit gekozen zijn, uit welke bundels?

Deze vraag is afdoende aan bod gekomen tijdens de presentatie op de gemeenteavond.
Zie ook de Verantwoording achterin Weerklank, alsook www.weerklank.nl

**8) U zei: er was altijd al wel behoefte aan gezangen etc. dit zegt natuurlijk niet dat het Bijbels is...
PS: ik ben niet voor of tegen.**

In de presentatie op de gemeenteavond heb ik juist laten zien dat deze behoefte er óók in de Bijbelse tijd al was. Sterker nog: in het Oude Testament klinkt steeds Gods opdracht om Zijn grote daden (bv. de Uittocht, een overwinning, de terugkeer uit de ballingschap, etc.) te bezingen in een ‘nieuw lied’: ‘Zing, zing een nieuw gezang den HEERE...’ Ik wees er op dat de psalmen van David al snel een eigen status hadden, maar dat ook toen al bleek dat andere liederen eveneens een plaats in de eredienst kregen (het lied van Mozes, het lied van Habakuk). In het Nieuwe Testament is dat niet anders: men zingt *psalmen, gezangen en geestelijke liederen*, om daarmee de grote daden van Christus te verkondigen. De behoefte aan gezangen, die in alle eeuwen kerkgeschiedenis blijkt, kent dus wel degelijk Bijbelse wortels!